

Správa o dosiahnutí súladu dohôd o spolupráci a vzájomnej pomoci v colných otázkach s právnymi predpismi EÚ/ES

Jednou z priorit prístupového procesu Slovenskej republiky do Európskej únie bolo aj zosúladenie medzinárodných dohôd s právnymi aktmi EÚ/ES a v rámci nich aj dohôd o vzájomnej pomoci a spolupráci v colných otázkach, ktorých gestorom je Ministerstvo financií SR (ďalej len „MF SR“). Úlohu zosúladenia týchto dohôd vyplývajúcu z uznesenia vlády SR č. 412, bodu A.2. z 28. mája 2003 malo plniť MF SR v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí SR (ďalej len „MZV SR“).

Na základe uvedeného bol vláde Slovenskej republiky predložený materiál „Návrh postupu na dosiahnutie súladu dohôd o spolupráci a vzájomnej pomoci v colných otázkach s právnymi predpismi EÚ/ES“, ktorý vláda SR prerokovala a schválila dňa 17. decembra 2003 svojím uznesením č. 1232.

V súlade s uvedeným uznesením vlády SR boli predmetom harmonizácie zmluvnej základne dve skupiny dohôd:

- dohody s tretími krajinami:
 - vládne - uzatvorené s Bieloruskou republikou, Čínskou ľudovou republikou, Chorvátskou republikou, Nórskym kráľovstvom, Ruskou federáciou, Spojenými štátmi americkými, Srbskom a Čiernou Horou a Tureckou republikou,
 - prezidentská - uzatvorená s Ukrajinou;
- rozpracované dohody s tretími krajinami:
 - vládne - s Rumunskou republikou, Uzbekickou republikou a Štátom Izrael.

Účelom dohôd o spolupráci a vzájomnej pomoci v colných otázkach je prostredníctvom spolupráce medzi colnými správami predchádzať porušovaniu colných predpisov a zabezpečiť správne vymieranie a vyberanie cla, daní a iných platieb. Uzatvorením takýchto dohôd sa zabezpečí užšia spolupráca colných správ zmluvných štátov, predovšetkým v oblasti pomoci pri získavaní potrebných informácií a dokumentov o pohybe osôb, tovaru, dopravných prostriedkov a chránených druhov rastlín a živočíchov vo vzťahu k dodržiavaniu colných predpisov, ďalej v oblasti pomoci pri predchádzaní, preverovaní a postihovaní colných podvodov v súvislosti s nedovoleným obchodom s omamnými a psychotropnými látkami. Na základe týchto dohôd si colné orgány navzájom poskytujú dostupné informácie o zistených alebo pripravovaných činnostiach, ktorými sa porušili alebo majú porušiť colné predpisy druhej zmluvnej strany. Colný orgán zmluvnej strany môže vykonať dohľad nad osobami, tovarom, dopravnými prostriedkami a miestami, pri ktorých je podozrenie z porušenia colných predpisov. Zároveň colné orgány môžu využiť metódu kontrolovanej dodávky nezákonnej prepravy omamných a psychotropných látok a látok, ktoré ich nahrádzajú a taktiež iného nezákonne prepravovaného tovaru, aby zistili totožnosť osôb zapojených do tejto nezákonnej prepravy.

S cieľom dosiahnutia súladu dohôd o spolupráci a vzájomnej pomoci v colných otázkach s právnymi predpismi EÚ/ES navrhlo MF SR bilaterálne dohody s tretími krajinami doplniť zapracovaním klauzuly, ktorou by Slovenská republika ako členský štát EÚ vyjadrila svoj záväzok poskytnúť Európskej komisii všetky dôležité údaje získané na základe konkrétnej bilaterálnej dohody, ak sa týkajú Európskeho spoločenstva. Tento záväzok vyplýva pre všetky členské štáty EÚ z nariadenia Rady č. 515/97 o vzájomnej pomoci medzi správami členských štátov a o spolupráci medzi správami členských štátov a Komisiou pri zabezpečovaní riadneho uplatňovania predpisov o colných a poľnohospodárskych záležitostiach. Uvedená klauzula bola navrhnutá na doplnenie do existujúcich dohôd (časť A), do zmluvy s Ukrajinou (časť B) a aj do dohôd s tretími krajinami, ktoré už schválila vláda SR (časť C), ale ktoré neboli ešte podpísané.

Na základe uznesenia vlády SR č. 1232 MF SR požiadalo v januári 2004 MZV SR o zaslanie verbálnych nôt jednotlivým tretím krajinám uvedeným v častiach A a B, ktorými SR navrhuje doplnenie dohôd o klauzulu o poskytovaní informácií Európskej komisii.

Časť A

Dohody uzavreté s tretími krajinami určené na doplnenie

V tejto skupine dohôd MF SR oslovilo prostredníctvom MZV SR iniciačnou verbálnou nótou osem krajín. Odpovede jednotlivých krajín boli rozdelené nasledujúco:

I. Krajiny, ktoré súhlasili s návrhom SR

Bieloruská republika súhlasila s návrhom SR, avšak upravila znenie klauzuly. Keďže táto úprava nie je nad rámec, ani v rozpore s návrhom SR, po vzájomnej konzultácii s MZV SR sa MF SR rozhodlo tieto úpravy akceptovať.

Reakciou Srbska a Čiernej Hory na návrh na uzavretie Dodatkovej dohody k Dohode medzi vládou Slovenskej republiky a zväzovou vládou Zväzovej republiky Južoslávie o vzájomnej pomoci v colných otázkach bol súhlas na doplnenie dohody a informácia o tom, že v Srbsku a Čiernej Hore sa začal schvaľovací proces.

Ruská federácia súhlasila s doplnením klauzuly do Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Ruskej federácie o spolupráci a vzájomnej pomoci v colníctve (ďalej len „dohoda“), avšak pod podmienkou, že na poskytnutie informácií Európskej komisii musí vopred udeliť písomný súhlas. Splnenie tejto podmienky by predstavovalo zdržanie pri výmene informácií a prípadnú neudelenie súhlasu aj nemožnosť splnenia záväzku voči EÚ. Vzhľadom na uvedené a na skutočnosť, že Ruská federácia v septembri 2004 ratifikovala pristúpenie nových členských štátov EÚ k Dohode o partnerstve a spolupráci ustanovujúcej partnerstvo medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi a Ruskou federáciou (ďalej len „dohoda o partnerstve“) (OJ L 327, 28. 11. 1997), pričom dohoda o partnerstve obsahuje uvedenú klauzulu, MF SR považuje

problematiku výmeny informácií za vyriešenú. Ruskej federácii sa oznámi, že nie je potrebné dohodu renegociovať, keďže pri vzájomnej výmene informácií bude možné využiť postup podľa dohody o partnerstve.

II. Krajiny, ktoré neodporúčali meniť platné dohody

Spojené štáty americké, Čínska ľudová republika a Turecká republika vo svojej odpovedi neodporúčali meniť dohody, ale využiť pri vzájomnej spolupráci platné dohody, ktoré majú uzatvorené s Európskym spoločenstvom. MF SR po dohode s MZV SR navrhuje dohody, ktoré Slovenská republika uzatvorila s uvedenými krajinami, ponechať v platnosti, pretože v týchto dohodách je širšie rozpracovaná problematika vzájomnej spolupráce colných správ. Pri poskytovaní informácií Európskej komisii sa však bude uplatňovať postup podľa dohôd uzatvorených medzi Čínskou ľudovou republikou, Spojenými štátmi americkými, Tureckou republikou a Európskym spoločenstvom.

III. Krajiny, ktoré nereagovali na slovenský návrh

Chorvátska republika a Nórske kráľovstvo nereagovali na verbálnu nótu z januára 2004, ani na opätovné zaslanie verbálnej nóty k návrhu na doplnenie dohôd o klauzulu upravujúcu výmenu informácií medzi Európskou komisiou a Slovenskou republikou. Z preskúmania dohôd Európskej únie s tretími krajinami však vyplynulo, že Chorvátska republika aj Nórske kráľovstvo majú uzatvorené dohody s EÚ/ES (Nórsko v rámci Dohody o vytvorení Európskeho hospodárskeho priestoru), v ktorých je otázka poskytovania informácií Európskej komisii vyriešená. Z uvedeného dôvodu bude možné postupovať podľa týchto dohôd a nebude potrebné meniť bilaterálne dohody, ktoré má SR uzatvorené s menovanými krajinami.

Časť B

Zmena Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o vzájomnej pomoci v colných otázkach

V súlade s uznesením vlády SR č. 1232 zo dňa 17. 12. 2003 MF SR v januári 2004 požiadalo MZV SR o zaslanie verbálnej nóty ukrajinskej strane. V apríli 2004 MF SR prijalo odpovednú nótu ukrajinskej strany, v ktorej sa uvádza, že ukrajinská strana nepovažuje za vhodné a potrebné doplniť Zmluvu medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Ukrajiny o vzájomnej pomoci v colných otázkach (ďalej len „zmluva“). Ako dôvod uvádza dohodu uzatvorenú medzi Európskym spoločenstvom a Ukrajinou pod názvom Dohoda o partnerstve a spolupráci medzi Európskymi spoločenstvami, ich členskými štátmi a Ukrajinou (OJ L 49/1, 19/2/98), kde je v článku 76 ods. 3 stanovené, že vzájomná spolupráca medzi administratívnymi orgánmi v colných otázkach sa uskutoční v súlade s Protokolom o vzájomnej spolupráci medzi administratívnymi orgánmi v colných otázkach (OJ L 49/40, 19/2/98), ktorý je súčasťou tejto dohody. Podľa článku 15 protokolu dohody nebránia uskutočňovaniu opatrení Európskeho spoločenstva, ktoré upravujú výmenu informácií v colných otázkach medzi príslušnými orgánmi Komisie Európskych spoločenstiev a colnými orgánmi členských štátov, ktoré by mohli byť predmetom záujmu Európskeho spoločenstva.

Na základe uvedeného MF SR navrhuje od požiadavky doplnenia zmluvy v článku 9 o ods. 3 upustiť. Taktiež sa neuvažuje o výpovedi predmetnej zmluvy, a to aj vzhľadom na skutočnosť, že Colné riaditeľstvo SR podpísalo so Štátnou colnou službou Ukrajiny v roku 2004 v Užhorode tri vykonávacie Protokoly o spolupráci, ktorých platnosť sa viaže na platnosť bilaterálnej zmluvy. Táto spolupráca má po vstupe SR do EÚ mimoriadny význam, keďže hranica s Ukrajinou je vonkajšou hranicou EÚ.

Časť C

Dohody s tretími krajinami určené na doplnenie v procese ich prípravy

Do tejto skupiny dohôd patria dohody s Rumunskou republikou (uznesenie vlády SR č. 900/2002 zo dňa 21. 8. 2002), Uzbeckou republikou (uznesenie vlády SR č. 245/2003 zo dňa 2. 4. 2003) a Štátom Izrael (uznesenie vlády SR č. 747/2003 zo dňa 20. 8. 2003). Všetkým krajinám bol v januári 2004 zaslaný návrh na doplnenie dohody o uvedenú klauzulu, keďže dohody s týmito krajinami ešte neboli podpísané a nenadobudli platnosť.

Rumunská republika a Uzbecká republika súhlasili so zapracovaním klauzuly o výmene informácií s Európskou komisiou do textu návrhu dohody. Texty dohôd boli opätovne prerokované, doplnené o predmetnú klauzulu a následne ich splnomocnení predstavitelia zmluvných strán podpísali. Dohoda s Uzbeckou republikou bola podpísaná dňa 2. 6. 2004 v Taškente (oznámenie o uzavretí dohody bolo publikované v Zbierke zákonov SR č. 494/2004, úplný text dohody bol publikovaný vo Finančnom spravodajcovi č. 10/2004). Dohoda s Rumunskou republikou bola podpísaná dňa 16. 11. 2004 v Bratislave, doteraz však nenadobudla platnosť.

Štát Izrael zaslal kladnú odpoveď na požiadavku Slovenskej republiky o doplnenie dohody o klauzulu týkajúcu sa výmeny informácií s Európskou komisiou, pričom navrhol aj ďalšie doplnenie textu dohody, podrobnejšie upravujúce otázky poskytovania informácií. Toto doplnenie je v súlade s Protokolom 5 o vzájomnej pomoci medzi administratívnymi orgánmi v colných otázkach, ktorý je súčasťou Európsko-stredomorskej dohody ustanovujúcej pridruženie medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi a Štátom Izrael (OJ L 147 21/06/2000). MF SR po dohode s MZV SR navrhuje s ním súhlasiť a premietnuť ho do návrhu Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Štátu Izrael o vzájomnej pomoci v colných otázkach pripravenej na podpis.

Časť D

Postup pri uzatváraní nových dohôd o spolupráci a vzájomnej pomoci v colných otázkach

Slovenská republika mala pred vstupom do Európskej únie rozpracované návrhy na uzavretie dohôd o spolupráci a vzájomnej administratívnej pomoci v colných otázkach s Albánskou republikou a Bulharskou republikou. V rámci osobitného kola rokovaní boli so súhlasom zmluvných partnerov do návrhov textu dohôd v súlade s uznesením vlády SR č. 1232/2003 vložené aj klauzuly o výmene informácií.

Vláda Slovenskej republiky schválila dňa 18. 8. 2004 uznesením č. 761 Dohodu medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Albánskej republiky o spolupráci a vzájomnej pomoci v colných otázkach a dňa 20. 10. 2004 uznesením č. 990 Dohodu medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Bulharskej republiky o vzájomnej administratívnej pomoci v colných otázkach. Dohoda s Albánskou republikou bola podpísaná dňa 16. 12. 2004 v Tirane, doteraz však nenadobudla platnosť. Dohoda s Bulharskou republikou bola podpísaná dňa 2. 3. 2005 v Plovdive a taktiež ešte nenadobudla platnosť.

Pri uzatváraní nových dohôd o spolupráci a vzájomnej pomoci v colných otázkach klauzula o poskytovaní informácií Európskej komisii bude súčasťou štandardného návrhu každej dohody.

Záver

Z celkového počtu 21 dohôd o spolupráci a vzájomnej pomoci v colných otázkach bolo na renegociáciu, resp. doplnenie určených 12 dohôd (z toho jedna prezidentská zmluva s Ukrajinou). S návrhom Slovenskej republiky na doplnenie dohôd súhlasilo 6 krajín (Ruská federácia, Bieloruská republika, Srbsko a Čierna Hora, Rumunská republika, Štát Izrael a Uzbeká republika), 4 krajiny neodporúčali zmenu dohôd, vzhľadom na už existujúce zmluvné vzťahy s EÚ v tejto oblasti, čím by došlo k duplicitě dohôd (Čínska ľudová republika, Spojené štáty americké, Turecká republika a Ukrajina).

Dve krajiny neodpovedali na návrh SR (Chorvátska republika a Nórske kráľovstvo). Dohody, ktoré má SR s nimi uzatvorené, ostávajú v platnosti, pričom pri výmene informácií sa bude postupovať podľa dohôd EÚ/ES uzavretých s uvedenými krajinami.

Vzhľadom na výsledok rokovaní sa navrhuje zrušenie úlohy F.2. podľa uznesenia vlády SR č. 1232/2003, keďže k zmene dohody podľa príloh 3A a 3B pôvodného materiálu dochádza iba v prípade Bieloruskej republiky a Srbska a Čiernej Hory.

Po ukončení procesov súvisiacich so zmenami v existujúcich dohodách o spolupráci a vzájomnej pomoci v colných otázkach Slovenská republika dosiahne súlad s právnymi predpismi EÚ/ES v tejto oblasti.

BILATERÁLNE DOHODY O SPOLUPRÁCI A VZÁJOMNEJ POMOCI V COLNÝCH OTÁZKACH

Dohody		Publikovanie v Zbierke zákonov SR
1. uzavreté s tretími krajinami - určené na renegociáciu		
Bieloruská republika	Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Bieloruskej republiky o spolupráci a vzájomnej pomoci v colných otázkach	č. 74/2000 Z. z.
Zväzová republika Juhoslávie (Srbsko a Čierna Hora)	Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a zväzovou vládou Zväzovej republiky Juhoslávie o vzájomnej pomoci v colných otázkach	č. 191/2002 Z. z.
2. rozpracované dohody s tretími krajinami - určené na doplnenie		
Štát Izrael	Návrh Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Štátu Izrael o vzájomnej pomoci v colných otázkach	

DOHODY O SPOLUPRÁCI A VZÁJOMNEJ POMOCI V COLNÝCH OTÁZKACH UZAVRETÉ MEDZI EURÓPSKYM SPOLOČENSTVOM A TRETÍMI KRAJINAMI

Krajina	Názov dohody	Publikovanie v Úradnom vestníku EÚ
Čínska ľudová republika	Dohoda medzi Európskym spoločenstvom a vládou Čínskej ľudovej republiky o spolupráci a vzájomnej administratívnej pomoci v colných otázkach	OJ L 375/19, 23. 12. 2004
Chorvátska republika	Dočasná dohoda o obchode a s tým súvisiacimi otázkami medzi Európskym spoločenstvom a Chorvátskou republikou a jej Protokol 5 o vzájomnej pomoci medzi administratívnymi orgánmi v colných otázkach	OJ L 330/199, 14. 12. 2001
Nórske kráľovstvo	Dohoda medzi Európskymi spoločenstvami, ich členskými štátmi a Lichtenštajnským kniežatstvom, Nórskym kráľovstvom a Švédskym kráľovstvom o Európskom hospodárskom priestore a jej Protokol 11 o vzájomnej pomoci v colných otázkach	OJ L 1/171, 3. 1. 1994
Ruská federácia	Dohoda o partnerstve a spolupráci ustanovujúca partnerstvo medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi a Ruskou federáciou a jej Protokol 2 o vzájomnej administratívnej pomoci pre správne uplatňovanie colnej legislatívy	OJ L 327/48, 28. 11. 1997
Spojené štáty americké	Dohoda medzi Európskym spoločenstvom a Spojených štátov amerických o colnej spolupráci a vzájomnej pomoci v colných otázkach	OJ L 222, 12. 8. 1997
Turecká republika	Rozhodnutie Asociačnej Rady Európskeho spoločenstva a Tureckej republiky č. 1/95 o vykonaní záverečnej fázy colnej únie a Príloha 7 o vzájomnej pomoci medzi administratívnymi orgánmi v colných otázkach	OJ L 35/39, 13. 2. 1996
Ukrajina	Dohoda o partnerstve a spolupráci medzi Európskymi spoločenstvami, ich členskými štátmi a Ukrajinou a Protokol o vzájomnej pomoci medzi administratívnymi orgánmi v colných otázkach	OJ L 49/1, 19. 2. 1998 a OJ L 49/40, 19. 2. 1998